

یادگیری

به عنوان فرآیند^(۱) (پروسه) نه پروژه قابل تحلیل است .

از این رو برای آن می‌توان سیر تحول و تطوری مستقل از مسوولان رسمی آن قایل شد .

افزون بر این با چنین رویکردی می‌توان گفت :

رابطه‌ی مستقیم میان فراز و فرودهای نظری و عملی یادگیری با مسوولان فعلی آن ندارد .

اگر جریان یادگیری از سطح مسوولان غیرثابت و رسمی آن لبریز شود و در بدنه خانواده و ... مدرسه و ... جامعه نشست و

رسوب کند (نهادینه شود) تا هر کسی مسوول یادگیری خود شود .

دیگر نمی‌توان بی‌ثباتی‌ها و ... را باعث لرزان شدن یادگیری دانست .

هرچند این دو رابطه دارند و چه بسا این فراز و فرودها در روند آن تأثیر می‌گذارد اگر به یادگیری و فراگیر محوری در امر

یادگیری توجه شود و آموزش از برای نمره به آموزش برای یادگیری تحول یابد ، آن هم به گونه‌ای که خلاء تئوریک و نظری

و بن‌بست‌نشینان راهبردی مسوولان یادگیری که پرمسلم است تأثیر آن باید ترمیم شود یا معماری و طراحی و مهندسی مجدد

شود .

و در هیبت یک پروسه و فرآیند و جریان رخ نماید تا مسوولان واقعی یادگیری خود فراگیران شوند و نه یک عده خاص و اندک

و به جای سلیقه‌ها و گهی تند و گهی خسته رفتن ، مسوولان اسمی آن جریانی مطبوع و طبیعی باشد .

دینامیک ، دینامیکی : پویایی (اسم) شاخه‌ای از مکانیک که درباره‌ی حرکت یک دستگاه ، ذرات مادی تحت تأثیر نیروها به ویژه

نیروهایی بحث می‌کند که در بیرون از دستگاه موردنظر ایجاد می‌شود .

دینامیک «صنعت» پویا ، پرتحرک ، فعال ، کوشا

دینامیم (اسم) هر یک از نظریه‌های فلسفی که پدیده‌های طبیعت (از جمله ماده و حرکت) را ناشی از عمل نیروهای مختلف

می‌داند . تحرک و پویایی

«یادگیری تحت تأثیر نیروهای مختلف»

---

(۱) سیستم‌های فرعی با بازخورد یا پس‌خورند هر مرحله هر فرآیندی سیستمی است و نتیجه و بازخوردی دارد .

معلم در پردازش داده‌ها نویس فراگیر با افزایش و کاهش حوادث در فرآیند یادگیری اقداماتی انجام می‌دهد یعنی نتیجه این فرآیند را ورودی سیستم جدید می‌کند .

آیرو دینامیک (اسم) شاخه‌ای از دانش مکانیک سیالات که از حرکت هوا و گازها ، نیروهای ناشی از این حرکت و نیروهای وارد بر

اجسام متحرک در گازها بحث می‌کند .

آن گاه بی‌ثباتی‌ها و عوض و بدل شدن‌ها تأثیری چندان در فرآیند یادگیری نمی‌گذارد .

یادگیری خودجوش (دینامیکی) پویا

دارای انعطاف و خودجوشی با جاذبه‌های لازم و شوق‌انگیز که کمترین مقاومت را ایجاد کند ارتباط یک کتاب «تعاریف ، مفاهیم و مصداق‌های آن کتابن با مرجع‌های گوناگون تا به جای یک کتاب بی‌رقیب و بی‌نظیر و برخاسته از یک اندیشه به جهان اندیشه‌ها ، دانش‌ها و از مطالعه‌ی اندیشه‌ها به تولید اندیشه‌های دیگر ، و نه برای حفظ و نمره که برای یادگیری و به کار بستن در زندگی .

یادگیری این‌گونه مستلزم :

- ۱ - فراگیرنده بخواهد که یاد بگیرد و این خود منوط به دخالت و مشارکت فراگیر در تولید آن مواد است .
- ۲ - زمان ، مکان ، محتوا و سرعت یادگیری باید بر اساس اصل انسان‌سازی «اختیار و انتخاب» او تعیین شود .
- ۳ - توجهی جدی در حوزه‌ی عاطفی به جای توجه بیش از اندازه به حوزه‌ی شناختی
- ۴ -

تا فراگیر مسوول یادگیری خود شود

با

استفاده از فن‌آوری‌های نوین و به‌کارگیری آن در یادگیری

عرضه کردن واقعیت به‌گونه‌ی مجازی آن هم تعاملی

در کنار معمل به عنوان رهبر یادگیری .

البته به یادگیری دینامیکی و چه بسا آبرودینامیکی به عنوان یک هدف سعی در رسیدن داریم نه یک آرزو . تکرار یک مطلب با آرزو . تکرار یک مطلب با ادبیات مختلف و راویان مختلف هر کسی از ظن خود چه بسا به یک مفهوم از گونه‌های مختلف نگریستن و آن‌چه را می‌بینند و مشاهده می‌کنند ، بیان می‌کنند .

- با استفاده از ابزارها و توانایی‌های وب ، بستر لازم برای انتقال هر چه بهتر دانش به فراگیران را به وجود آوریم مانند ویدئو

کلیپ ، فیلم ، امکانات تعاملی برای دیدن تأثیر مواد بر یکدیگر هرچند که لازم است آن‌جا که برخی موارد ، کلاس بهتر

نتیجه می‌دهد مانند تعامل مدرس و فراگیر یا فراگیران با همبازی هم از کلاس استفاده شود .

e - Learning یادگیری الکترونیکی ، با بهره‌گیری از سه عنصر می‌تواند در امرانتقال دانش به فراگیران موفق باشد :

۱ - زیرساخت (Infrastructure) منظور لایه‌ی نرم‌افزاری است که امکان انتقال تمام جنبه‌های فراگیری را از کلاس درس به روی وب فراهم می‌آورد. باتوجه به ویژگی‌های آن می‌توان پیگیری فعالیت‌های فراگیران را به دقت انجام داد. این لایه نرم‌افزاری خود دو بخش است:

۱ - سیستم‌های مدیریت یادگیری (LMS) Learning Management system

۲ - سیستم‌های مدیریت محتوای آموزشی (LCMS) Learning Content Management system

ویژگی‌های یادگیری پویا

رجوع به یک کتاب، نه

رجوع به منابع گوناگون، آری

- یادگیری فرآیند پویایی محسوب می‌شود که فراگیر در آن فعالانه به ساخت دانش اقدام می‌کند (هالت ۱۹۹۲)

- دانش، بر اساس تجربه‌های فردی دانش‌آموز و معنا دادن (تحلیل و تفسیر) به موضوعات حاصل می‌شود.

فراگیر؛

می‌تواند از جزییات قاعده بسازد.

می‌تواند با ایجاد ارتباط بین آموخته‌ها و موقعیت‌های زندگی از دانش و مهارت خود استفاده نماید.

یادگیری

۱ - طراحی آموزشی مناسب قبل از درس، توسط معلم برای تقویت مهارت‌های همیاری

- قدم زدن در گروه‌های همیار

فرصت‌هایی به بچه‌ها می‌دهد

- معلم باید بازخورد^(۱) بدهد که فراگیران چقدر به هدف نزدیک یا دور می‌شوند.

دخالت مؤثر کند.

- سؤال بچه‌ها را به گروه محول کنید تا پاسخ دهند.

آموختن در کنار هم ، آموزش از طریق همسالان به یادگیری بهتری می‌انجامد .

۲ - تشکیل گروه

۳ - بررسی مشکلات افراد با گروه

۴ - توضیح مطالبی که برای اعضای گروه مفهوم نیست .

۵ - جمع‌بندی و ارزشیابی پایانی کلاس

در کار گروهی

مهارت‌های ارتباطی تقویت می‌شود ، مهارت‌های اجتماعی ، سخن گفتن ، گوش دادن

فکر را به زبان آوردن

و راحت‌تر اشتباهات را می‌پذیرند

قوه استدلال تقویت می‌شود .

زیرا از گفته‌های خود دفاع می‌کنند .

تکالیف هم باید مشارکتی باشد ، یعنی بچه‌ها در گروه تکلیف را حل نمایند از هم سؤال کنند فردی نباشد .

معلم باید نظارت کند تا همه در گروه احساس مسوولیت کنند . ارزیابی از دانش‌آموزان به شکل فردی و گروهی

است . گروه‌بندی اختیاری ، انتخابی ، تصادفی البته با صبر و محبت .

---

(۱) بازخورد : اختلاف بین وضعیت موجود یک سیستم با هدف آن

مکتب طبع

یادگیری بدون اضطراب و شکنجه و عذاب (بدون اعمال شاقه) در روش طبیعی آموزش زبان مادری است که فرآیند

آموزشی - یادگیری خارق‌العاده‌ای است .

این روش ، درون کودک را ، فراگیر را ، یادگیرنده را از علاقه ، انگیزه و شوق پر می‌کند .

و آن‌چنان طبیعی است که تمرین آن شبانه‌روزی است .

در این روش یادگیرنده اصلاً اضطراب و عذاب معمول همراه یادگیری با سایر روش‌های آموزشی متداول را

ندارد احساس نمی‌کند .

اگر کودک بود از آموزش زبان مادری سرباز می‌زد و از یادگیری این شیوه‌ی برقراری ارتباط خودداری می‌کرد .
در چنین محیطی به طور مستمر و بدون اتفاقِ بدی ، هر کودکی رشد می‌کند تا در این توانایی لذت‌بخش مهارت یابد ، و نسبت
به انگیزه و اشتیاقی که از حمایت والدین دریافت می‌کند ، عکس‌العمل نشان دهد .

زبان مادری ، خارق‌العاده‌ترین مثال پرورش توانایی انسان است .

روش زبان مادری ، آغازی است . بنای اعتماد به نفس و انگیزه و اشتیاق است .

باید قانع شد که هر کودکی پیشرفت خواهد کرد

اگر از فرآیند آموزش - یادگیری ، لذت ببرند . آن‌جا مردودی مردود می‌شوند .

در این روش تکلیفی داده نمی‌شود درس به گونه‌ای جذاب است که به صورت ناخودآگاه در سرشت دانش‌آموز جای
می‌گیرد .

تحقیر نمی‌شود ، به گونه‌ای با او رفتار نمی‌شود که احساس کند نسبت به بقیه در سطح پایین‌تری قرار دارند .

در این روش پروژه آموزش کودکان با این تکرار که هر کودکی می‌تواند توانایی خود را به حدی پرورش دهد که
بخشی از وجود او شود آغاز می‌گردد .

روش «زبان مادری» کودک را از طریق برانگیزش مداوم هدایت می‌کند تا توانایی خود را پرورش دهد .

تعامل میان والدین و کودک تعامل میان معلم و دانش‌آموز

در آموزش سنتی بدون توجه به معادلات انسانی اقدام می‌شود .

آبار کردن برنامه‌ی تحصیلی منجر به مردودی می‌شود .

در این روش :

کودکان خردسال مدت کمتری می‌توانند حواس خود را متمرکز کنند .

بعضی از بچه‌ها بعد از ۵ یا ۶ دقیقه خسته یا بی‌توجه می‌شوند . در این حالت بلافاصله باید به درس دیگری پرداخت و از این هم

اگر خسته شدند ، درس دیگری ، و این باعث افزایش حفظ تمرکز می‌شود .

هر کودکی با اشتیاق تمام ، پُرانگیزه و مشتعل از شعله‌ی شادی مطالعه ، رشد خواهد کرد .

نکته :

کودک ، توانایی تکلم به زبان مادری را خیلی پیش‌تر از زمانی که بتواند بخواند به دست آورده است .

«هر کودک متولد شده در این دنیا، توانایی دارد»

کومینوس پدر فلسفه تعلیم و تربیت جدید

به بیان روش آموزش واصل‌های آن پرداخته می‌گوید :

می‌توان همه‌ی آن اصل‌ها را با نگرستن به طبیعت کشف کرد ، زیرا طبیعت دارای نظم و قاعده‌ای است :

بیان اصل‌ها :

۱ - طبیعت ، هر کاری را در زمانی مناسب انجام می‌دهد .

۲ - در طبیعت نخست ماده است و سپس صورت . ماده جنبه بی‌تعیین و پذیرنده چیزهاست و صورت جنبه متمایزکننده

مثل تخم و جوجه

۳ - طبیعت راه خود را گام به گام می‌پیماید .

۴ - تحول طبیعی همواره از درون صورت می‌گیرد .

۵ - طبیعت از حالت کلی و بی‌تعیینی آغاز و به سوی حالت متعین و جزئی می‌رود .

۶ - طبیعت هر چیزی را برای مقصودی پدید می‌آورد .

کومینوس از توجه به این اصل‌ها به نتیجه‌هایی درباره‌ی چگونگی آموزش می‌رسد :

- بهترین دوره‌ی تربیت دوره‌ی کودکی است ، آغاز زندگی و بهار عمر

- موضوع‌های درسی را باید متناسب با سن دانش‌آموز برگزید .

- در آموزش نخست به خود اشیا و سپس به واژه‌ها و مفهوم‌ها . در آموزش زبان خواندن متن باید پیش از بیان

قاعده‌ی کلی و دستور زبان باشد یعنی نخست باید با نمونه‌ها آشنا شد و سپس با قانون‌ها و قاعده‌ها

- در هرگونه آموزش از به هم آمیختن موضوع‌های گوناگون که باعث دشواری می‌شود ، باید پرهیز کرد .

- در هرگونه آموزش ، نخست فهمیدن و سپس به خاطر سپردن .

- برای فهم بهتر لازم است نخست طرح و چارچوب ساده شناخته شود ، تا این صورت نگرفته نباید به جزئیات دقیق و

گیج‌کننده پرداخت . (یعنی استثناها و ... بعداً)

- فقط باید چیزهایی را آموخت که کاربرد مشخص داشته باشد .

از این دزدگاه آموزش باید حرکتی باشد گام به گام از قلمرو حس به قلمرو فهم .

Natural Learning یادگیری طبیعی

Un Natural Learning یادگیری غیرطبیعی

صبوری می‌طلبید

بلوغی صبورانه با یاری خورشید ، معلم ، راهنما و رهبر می‌خواهد و لازم است .

اگر اما انتظار کشیدن (صبر) ندانیم و فشار بر قوانین طبیعی هستی بیاوریم ، گناهی است بزرگ .

بردباری و شکیبایی لازم است . راهی را باید دنبال کرد که خداوند برای زندگی برگزیده است . آن را بیابیم .

کودک درون (ضمیر ناخودآگاه) صدایش باید شنیده شود و به مشورت خوانده شود . باید به او مهر و رزیم و نسبت به او

بردبار باشیم ، آن‌گاه ...

آآن ، ما به دنبال این هستیم که ثابت کنیم حق با ماست ، با برنامه‌های ما ، با کتاب ما ، با معلم ما و با ...

اما اگر بگذاریم هر دانش‌آموزی نیازهای خود را اعلام کند ، آن‌گاه ما سعی کنیم آن نیازها را برطرف سازیم .